

Літопис події

ВІРШОЗНАВЧИЙ СЕМІНАР В ІНСТИТУТІ ЛІТЕРАТУРИ

1 червня 2017 р. в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ відбувся Віршознавчий семінар “Український тонічний вірш: дольник, тактовик, акцентний, вільний вірш”, організований відділом теорії літератури і компаративістики. Захід є продовженням традиції віршознавчих семінарів (відновлених проф. Н. Костенко 2006 р. в КНУ ім. Тараса Шевченка) і віршознавчих конференцій, що проходили в Києві (2009, 2015), Чернівцях (2011, 2016), Луцьку (2013). Найвагомим здобутком за окреслений період стала колективна монографія “Український дольник” (2013).

Цей семінар, який відбувся в Інституті літератури, його учасники розглядають як підготовчий етап до написання монографії “Українське тонічне віршування: тактовик і акцентний вірш”, тому тема семінару вужча – “Тактовик: типологія форм”. Метричному статусу тактовика присвятила свою доповідь *Н. Костенко*, наголосивши на тому, що одні дослідники розглядали його як похідний від силабо-тоніки (*О. Жовтіс, Б. Якубський*), інші ж – як тонічний розмір (*В. Жирмунський*). Трагували його як несаможиттєвий, перехідний між дольником і акцентним віршем, тому постала проблема окреслити місце тактовика в системі віршових розмірів.

Предметом дослідження *Н. Костенко* стала поезія *В. Еллана, М. Хвильового, М. Йогансена та О. Влизька. М. Сулима* дослідив тонічний вірш у циклі *М. Семенка* “Біла студія” (1918), розповівши, як формувався цей цикл у різних виданнях автора, та вписавши його в історико-літературний контекст (вірш *П. Тичини* “Балетна студія”). Формальні показники кверофутуризму в збірці *Василя Хмелюка* “1926.1928.1923” відшукав *М. Гуменюк*, познайомивши присутніх із частиною поетичного доробку відомого українського художника ХХ ст. Тонічний вірш *Юрія Липи* аналізувала *Т. Петренко*, що обрала для ширшого вивчення ритміку поетів Празької школи. *І. Червоткіна* в доповіді “Тактовикові ритми в сучасній російськомовній поезії” висвітлювала питання про метричні параметри репу. Про російський класичний вірш говорив *О. Пустовіт* (“Закономірність золотого перетину в “Приморському сонеті” *Анни Ахматової*”). Про збірку “Лезо зел” (2016) *Анатолія Мойсієнка* мовилося в доповіді *Н. Науменко*, що висвітлила мовну майстерність автора у верлібрах і верлібрах-паліндромах, спровокувавши дискусію навколо питання, чи доречно зараховувати до верлібрів жанр шахопоезії, творцем якого є *А. Мойсієнко*, отже, вивівши на питання про межі верлібру. *А. Підпалій* зосередився на тонічних характеристиках вільних форм, акцентувавши той факт, що вільні форми виникають через порушення різних рівнів і базуються не тільки на тонічних, а й на силабо-тонічних ритмах. Описати ці питання більш фахово й повно, аби точніше окреслити дефініцію вільного вірша, на думку доповідача, допомогла б комп’ютеризація віршознавства.

Крім указаної дискусії, виникали диспути довкола питання, наскільки доречно зараховувати *Ю. Андруховича* та групу “Бу-Ба-Бу” до неоавангардистів, якщо брати до уваги не лише змістову епатажність їх поезії, а її формальні ознаки; якою мірою поезія *Сергія Жадана* з погляду форми пов’язана з “бубабістами” (навколо доповідей *В. Гагари* “Тактовик у творчості поетів-бубабістів” і *Я. Ходакієвської* “Вірш *Сергія Жадана*: ритміка тактовика”), якими критеріями варто керуватися, обираючи вибірку для досліджень вірша – максимально повну чи принагідну (навколо доповіді *В. Соловія* “Некласичний вірш у поезії 2000-ів: пропорції тонічних форм”). Поезія 2000-х була в центрі уваги *Н. Гаврилук* (“ТкЗ і його ритмічні деривати”).

У доповіді *О. Бросаліної* висвітлювалися питання вірша “Пісні про мого Сіда” в інтерпретації *Ігоря Качуровського* як віршознавця та перекладача. Вірш “Пісні...” *І. Качуровський* класифікував як тонічний, хоча у свідомості сучасних іспаномовних читачів він сприймається як силабічний. Наступний семінар планується присвятити пам’яті *І. Качуровського*, якому 2018 р. виповнилося б 100 років.

Отримано 3 червня 2017 р.

Ярослава Муравецька
м. Київ

